

Nobelprisen i økonomi – til ikke-økonomer

DAVID DREYER LASSEN

Professor,
Økonomisk Institut,
Københavns Universitet

Det første felt i kommentarsporet på en hvilken som helst artikel om den årlige Nobelpris i økonomi er ”Det er ikke en rigtig Nobelpris”. Alfred Nobel havde ikke samfundsvidenskaberne med i sine testamenterede tanker, hvilket ikke er så underligt, da samfundsvidenskaberne selv kun var ved at etablere sig som særlige og værdige forskningsfelter ved Nobels død. Det betyder selvfølgelig ikke en pind. Videnskabssociologer argumenterer undertiden for, at akademiske discipliner primært skal forstås som incitamentsstrukturer, og enhver incitamentsstruktur skal have en eller flere priser, som nyder generel anerkendelse. Hvad prisen hedder, er mindre vigtigt.

Man hører fra tid til anden argumentet, at det skulle have været en pris til samfundsvidenskaberne som sådan, blandt andet fordi økonomi som felt argumenteres ikke at være stort nok til at understøtte priser for banebrydende forskning hvert år. Men den svenske Riksbank var hurtigt ude i 1960’erne, og givet at det var Riksbanken, der stod bag mindeprisen, er det måske ikke så underligt, at fokus var på økonomi – hvad ved en centralbank om sociologi eller politologi? De andre samfundsvidenskaber er imidlertid kommet meget godt med.

Johan Skytte-prisen er blevet uddelt fra Uppsala Universitet hvert år siden 1995 og er blevet den store pris blandt politologer. Elinor Ostrom, som senere fik Nobelprisen i økonomi, var den første kvindelige modtager af Skytte-prisen, i 1999, og den er i øvrigt kun en håndfuld gange blevet givet til forskere ved ikke-amerikanske universiteter. Senest er så Holbergprisen kommet til – den er finansieret af den norske stat og uddeles for fremragende videnskabeligt arbejde inden for humaniora, samfundsvidenskab, jura og teologi. Blandt prismodtagerne kan blandt andet tælles Jürgen Habermas, Ronald Dworkin og Bruno Latour og en lang række litteraturforskere og filosoffer – men ingen økonomer. Måske de andre discipliner bare fostrer flere store tænkere end økonomi (ikke utænkeligt), eller også er det payback time (heller ikke utænkeligt). Hvorom alting er, er der allerede sørget godt for økonomerne, så ingen skal have ondt af dem.

Imidlertid er prisen jo slet ikke begrænset til økonomer, men gives for bidrag til økonomi. Herbert Simon fik prisen i 1978 – den første deciderede ikke-økonom, ja faktisk politolog, for sit arbejde i begrænset rationalitet. Han var en tidlig tværfaglighedens mester inden for kognitiv psykologi, datalogi og kunstig intelligens, fik også Turing-prisen og har pt mere end 300.000 citationer på Google Scholar.

Elinor Ostrom, også politolog, var helt ukendt for meget store dele af professionen – om end denne skribent havde hendes hovedværk, *Governing the Commons*, på hylden tilbage fra specialeskrivningens dage. Paul Krugman sagde ligeud, at han aldrig havde hørt om hende, på trods af at hendes arbejde over flere tiår havde lagt grunden for brugen af begrebet governance i bred forstand og særligt i forhold til de løsninger, der verden over har vist, at man kan løse »the tragedy of the commons« ved fornuftige institutionelle designs.

Daniel Kahneman fik en delt pris for sit arbejde i hvad, der senere er blevet behavioral economics. Hans mangeårige medforfatter Amos Tversky ville helt sikkert også have været med på podiet, var han ikke bukket under for kræft i 1990’erne – historien og deres interessant samarbejde er mesterligt fortalt i Lewis (2016).

Hertil kommer selvfølgelig en række matematikere. Økonomi er og måske særligt har været meget matematisk orienteret, og en række af prismodtagerne har været matematikere. Kantorovich udviklede lineær programmering uafhængigt af amerikanerne i 1930, beskrevet i Spufford (2013). Debreu var vel reelt også matematiker, ligesom Nash og Selten og Aumann var det. Faktisk tæller feltet af prismodtagere også en Ph.d. i filosofi og sociologi, nemlig Harsanyi, hvis ungarske Ph.d.-uddannelse imidlertid ikke blev anerkendt ved emigration til Australien i begyndelsen af 1950’erne. Da han skulle have noget at rive i, påbegyndte han et kandidatstudie i økonomi, og allerede undervejs i studiet begyndte han at publicere i de bedste økonomiske tidsskrifter. Alvin Roth, som fik prisen i 2012, er uddannet i operationsanalyse.

REFERENCER:

- Buchanan, J.M (1992): "*Better than plowing and other personal essays*", University of Chicago Press, Chicago.
- Frydman, R. & M.D. Goldberg (2010), *Efficient Markets: Fictions and Reality*. Paper presented at the Inaugural Conference of the Institute for New Economic Thinking. King's College, Cambridge, 8-11 April 2010.
- Hayek, F.A. von (1978), *New Studies in Philosophy, Politics, Economics, and the History of ideas*. Routledge & Kegan Paul, London.
- Kindleberger, C.P. & R.Z. Aliber (2005), *Manias, Panics and Crashes*. (5th ed.). Houndmills: Palgrave Macmillan.
- Kirman, A. (1992), "Whom or What Does the Representative Individual Represent?", *Journal of Economic Perspectives*, vol. 6, side 117 -136.
- Klein, D.B. (2013): "The Ideological Migration of the Nobel Laureates: Introduction and Overview". *Econ Journal Watch* 10,
- Kærgård, Niels & Peder Andersen (2016), Effekter af en lettelse af skatten på arbejde: En Introduktion, *Samfundsøkonomen*, december 2016, nr. 4, side 4-6.
- Lewis, Michael (2016). *The Undoing Project*. W.W. Norton & co., New York.
- McCarty, M.H. (2001), *The Nobel Laureates: How the World's greatest economic Minds shaped Mordern Thought*, New York: McGraw-Hill
- Neuman, John von & Oskar Morgenstern (1944), *Games og Economic Behavior*, Princeton University Press, Princeton.
- Plesner, Søren (2015), Effeciente eller inefficente finansielle markeder?: Nobelprisen i økonomi 2013, *Samfunds- økonomen*, oktober 2015, nr. 3, side 45-50.
- Romer, J.E. (1996): *Theories of Distributive Justice*. Harvard University Press, Cambridge, MA, USA.
- Schultz, Christian (2015), Jean Tirole, konkurrence og regulering: Nobelprisen i økonomi 2014, *Samfunds- økonomen*, nr. 3, side 51-55.
- Shapiro, Carl & Hal Varian (1998), *Information Rules: A strategic Guide to the Network Economy*, Harvard Business School Press, Cambridge, MA, USA.
- Spufford, Francis (2013). *Red Plenty*, Faber & Faber, London.

